

N:o 65.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 Maj 1882.
— — — — Andra Kammaren den 20 — —

Riksdagens underdåniga skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen om beviljande af ökad statsbidrag till statens jernvägstrafiks pensionsinrättning.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 32.)

S. A. K.

Sedan Styrelsen för statens jernvägstrafik till Kongl. Maj:t öfverlemnade ett utaf särskilde komiterade uppgjort »förslag till reglering af finansiella vilkor för en pensionsinrättning till förmån för tjänstepersonalen vid statens jernvägstrafik» och dervid afgifvit underdånigt utlåtande i fråga om bildandet af kassa för pensionering af nämnda tjänstepersonal, så medgaf, med bifall till hvad Kongl. Maj:t genom proposition i ämnet den 23 Februari 1872 föreslagit, Riksdagen enligt underdånig skrifvelse den 10 Maj samma år: att, såsom statsbidrag till en pensionsinrättning för tjänstepersonalen vid statens jernvägstrafik, upprättad i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det förslag, som legat till grund för och åtföljt den

nådiga propositionen, årligen finge, räknadt från och med år 1872, af trafikmedlen afsättas ett belopp, som motsvarade en och en half procent af skillnaden emellan statens jernvägstrafiks samtliga inkomster, å ena sidan, och utgifter för drift och underhåll, å den andra, hvilka belopp skulle nämnda inrättning tillgodogöras i enlighet med de föreskrifter, som af Kongl. Maj:t i reglemente för samma inrättning kunde varda fastställda; dock att, när berörda skillnad första gången uppginge till fem procent af den sammanräknade summa, som anläggningen af de trafikerade stambanorna, enligt Styrelsens för statens jernvägstrafik bokslut, kostat, den till förmån för pensionsinrättningen utgående årliga procent skulle å nyo bestämmas efter hvad, på grund af då verkställda sannolikhetsberäkningar angående pensionsinrättningens ekonomiska framtid och öfriga på denna fråga inverkan omständigheter, kunde finnas skäligt.

För statens jernvägstrafiks pensionsinrättning utfärdades derefter den 6 September 1872 nådigt reglemente, hvilket, bland annat, innehåller:

i § 3. Delegates årsafgifter utgå med en viss, på grund af hans ålder vid inträdet i pensionsinrättningen en gång för alla bestämd, procent af honom tillkommande aflöning, så att till exempel den, som inträder före fylda 30 år, erlägger 1,5 proc. af aflöningen, den, som vid inträdet fyllt 30, men icke 32 » » 1,6 » »
 » » » 40, » 42 » » 2,1 » »
 » » » 50, » 52 » » 2,6 » »
 » » » 58, » 60 » » 3,0 » »
 » » » 60, » 3,1 » »

och i § 7. Årliga beloppet af pension bestämmas, i mån af den pensionsberättigades tjänsteår, till viss procent af den medelaflöning, som uppkommer, då medeltalet tages af de 5 sista årsaflöningar, i förhållande hvar till den pensionsberättigade, näst före erhållet afsked, erlagt årsafgifter till pensionsinrättningen, så att till exempel

för fulla 10 tjänsteår erhållas 20 procent af medelaflöningen,
 » » 15 » » 27,5 » »
 » » 20 » » 35 » »
 » » 25 » » 42,5 » »
 » » 30 » » 50 » »

Uti en till Riksdagen aflåten proposition af den 30 December 1881 är nu omförmäldt, att direktionen för berörda pensionsinrättning i en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift af den 30 September 1879 anmält ej mindre, hurusom genom beslut vid lagtima möte i Juni 1876 pensionsinrättningens fullmäktige, bland hvilka den mening uttalats, att från delegarnes i inrättningen sida en ekonomisk ansträngning måste göras i ändamål att, under förutsättning af ett motsvarande förhöjdt statsbidrag, kunna öka den pensionsrätt, som ditintills varit för delegarne gällande, uppdragit åt direktionen att göra de utredningar, som för vinnande af det åsyftade målet vore nödiga, än äfven att, sedan det förslag i ämnet, som direktionen af sådan anledning uppgjort och framlagt, blifvit af pensionsinrättningens fullmäktige i hufvudsak godkänt, direktionen, enligt erhållet bemyndigande af fullmäktige, utarbetat ett förslag till förändrad lydelse af de §§ i reglementet för pensionsinrättningen af den 6 September 1872, hvilka hade afseende på den ifrågakända vidgade pensionsrätten, dervid direktionen i förslaget upptagit de egna bidragen till belopp, som, ökade med 1,7 procent af aflöningen, motsvarade från 4 till 6 procent af högsta pensionen, och den högsta pensionen till 80 procent af aflöningen i stället för allenast 50 procent enligt nu gällande reglemente, hvadan alltså förslaget innehöll, bland annat uti § 3, att de årsafgifter, som delegare borde till pensionsinrättningen erlägga, skulle utgöra exempelvis

om han inträdde före fyllda	30 år,	3,2 procent af	aflöningen,
om han vid inträdet fyllt 30,	men icke 32	» 3,3	»
»	» 40,	» 42	» 3,8
»	» 50,	» 52	» 4,3
»	» 58,	» 60	» 4,7
»	» 60,		4,8

samt i § 7,

att det årliga pensionsbeloppet skulle utgå, i mån af den pensionsberättigades tjänstear, med vissa procent af den årsaflöning, som uppkommer, då summan tages af de 12 sista månadsaflöningar, i förhållande hvartill den pensionsberättigade, näst före erhållet afsked, erlagt stadgade afgifter till pensionsinrättningen, så att, till exempel:

för fulla 10 tjänstear	erhöles 20 procent af	nyssnämnda årsaflöning,
» » 15	» » 30	» »
» » 20	» » 40	» »
» » 25	» » 60	» »
» » 30	» » 80	» »

Jemte närmare motiverande af de föreslagna ändringarne i nu gällande reglementes bestämmelser hade direktionen vidare redogjort för de olika former, hvarunder statens bidrag till den förbättrade pensioneringen skulle kunna lemnas, och dervid särskildt framhållit ett alternativ, hvarigenom en utväg bereddes att låta den sökta förmånligare pensionsordningen träda i kraft, utan att sådant i någon anmärkningsvärdare grad tyngde på den närmaste framtiden, men statsbidraget fördelades så, att detsamma växte i mån af statsbaneaffärens fortgående konsolidering.

En sådan utväg vore, att statsmakterna, under förutsättning, att delgarne ökade sina bidrag på sätt föreslaget vore, lemnade det ökade understödet i form af fyllnadsbidrag till de efter hand uppkommande pensionerna, med bibehållande för öfrigt af den nu gällande grunden för det löpande statsbidragets utbetalning. Till en sådan komplettering af pensionerna, utöfver hvad inrättningen med sina medel förmådde bestrida, erfordrades under det nu följande decenniet endast ringa belopp, så att inrättningen borde kunna, utan att försämra sin ställning, ansvara för omkring 70 procent af pensionsbeloppen, hvarigenom den på fyllnadsbidraget kommande delen utgjorde 30 procent.

På grund af hvad sålunda och i öfrigt anförts hade direktionen föreslagit:

att Eders Kongl. Maj:t, med gillande af fullmäktiges för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning underdåniga förslag om utsträckt pensionsrätt för personalen vid nämnda trafik, täcktes till näst sammanträdande Riksdag aflåta proposition om statsbidrag, att utgå af trafikmedlen, till den storlek, den utsträckta pensionsrätten fordrade och i den form, Eders Kongl. Maj:t täcktes nådigst bestämma,

och att, om fullmäktiges framställning af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen bifölles, direktionen för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning finge till Eders Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt förslag till förnyadt reglemente för samma inrättning, hvarvid direktionen komme i tillfälle att framlägga förslag till ändringar i åtskilliga andra §§ af nu gällande reglemente än dem, som anginge ifrågavarande utsträckning af pensionsrätten, hvilka ändringar fullmäktige för sin del beslutat.

Öfver denna framställning hade Styrelsen för statens jernvägstrafik den 29 September 1880 afgifvit infordradt utlåtande, deruti Styrelsen till alla delar instämt i det afgifna förslaget och hade, beträffande de olika former för statsbidragets utgående, för hvilka direktionen närmare redogjort, Styrelsen för sin del gifvit företräde åt den form, som innefattade,

att ett belopp, motsvarande 30 procent af summan af de för året utfallande pensioner, skulle af trafikmedlen utgå, intilldess framdeles skeende utredningar gåfve vid handen, att redan stadgadt statsbidrag, $1\frac{1}{2}$ procent af nettot, vore ensamt för sig tillräckligt att betäcka statens andel af bidrag till äfven nu ifrågasatta högre pensioner.

I Eders Kongl. Maj:ts proposition är vidare anfördt, bland annat, att, ehuru de årliga bidrag af statsmedel, som i enlighet med 1872 års Riksdags beslut redan nu till pensionsinrättningens uppehållande utginge, ingalunda vore obetydliga, hade Eders Kongl. Maj:t likväl, på grund af hvad i ärendet förekommit, funnit den gjorda framställningen om ytterligare tillskott för ändamålet desto hellre böra vinna afseende, som, på samma gång dymedelst och genom de förhöjda pensionsavgifter, som delegarne vore villige åtaga sig, en af behof och billighet påkallad förbättring af pensionsrätten möjliggjordes, staten äfven genom denna pensionernas höjning tillskyndades fördelen, att tjenstemän vid trafikstaten, hvilka till följd af ålder eller minskade själs- och kroppskrafter icke längre vore fullt tjenlige för sina befattningar, kunde på pensionsstat öfverflyttas med mindre hänsyn till förekommande ömmande omständigheter, än hittills rimligtvis bort iakttagas, samt härtill komme, att det erforderliga tillskottet borde, om lämplig form därför valdes, blifva föga betungande för statsverket.

Eders Kongl. Maj:t har därför, i öfverensstämmelse med hvad Styrelsen för statens jernvägstrafik tillstyrkt, föreslagit Riksdagen att medgifva, att, under förutsättning och vilkor, att delegarne i statens jernvägstrafiks pensionsinrättning sjelfve bidroge med förhöjda årsavgifter till pensionsfonden, på sätt fullmäktiges och direktionens för inrättningen ofvanomförmälda förslag innehölle, ett årligt fyllnadsbidrag till förhöjning af pensionerna från nämnde fond måtte af trafikmedlen, utöfver redan beviljadt statsbidrag af $1\frac{1}{2}$ procent af nettobehållningen å trafiken, tills vidare utgå med 30 procent af summan af de för hvarje år utfallande pensioner; under förbehåll, att detta fyllnadsbidrag skulle minskas eller alldeles upphöra, så snart framdeles skeende utredning gåfve vid handen, att det redan beviljade och utgående statsbidraget till pensioneringens uppehållande vore tillräckligt att delvis eller fullständigt betäcka jemväl det nu ifrågasatta statens tillskott.

För Riksdagen har det syntts uppenbart, att, för bibehållande af personalen vid statens jernvägstrafik på den ståndpunkt af duglighet och pålitlighet densamma hittills intagit, det ej endast är af nöden, att Styrelsen är i tillfälle att med pension afskeda tjänstepersoner, som, ehuru eljest oförvitliga, dock ej ega fullt den sinnesspänstighet och kroppskraft, som befattningarne anses kräfvä, utan äfven är af synnerlig vigt, att pensionerna äro bestämda till sådana belopp, att Styrelsen och dess underordnade vid pröfningen af frågor om personers bibehållande vid sina befattningar eller afskedande må kunna, utan hänsyn till särskilda ömmande omständigheter, uteslutande fästa afseende vid tjänstens fordringar; och Riksdagen har därför icke tvekat att bifalla Eders Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag om pensionsbeloppens höjning.

Vidkommande åter sättet för bestämmande af statens bidrag till den förbättrade pensioneringen, har inom Riksdagen framhållits hurusom, vid behandling af Kongl. Maj:ts till 1872 års Riksdag gjorda framställning om statsbidrag till ifrågavarande pensionsinrättning, det ansågs ådagalagdt, att genom statsbidragets bestämmande till viss andel af skillnaden mellan statens jernvägstrafiks samtliga inkomster, å ena sidan, och utgifter för drift och underhåll, å den andra, skulle genom sporrandet af intresset för den egna fördelen hos den stora, öfver hela stambanenätet spridda personalen, på hvilken utgifternas storlek till stor del berodde, kunna beredas väsentliga besparingar i många slags utgifter och äfven motverkas hvarje onödig tillökning i personalen. Riksdagen, som delar denna uppfattning, finner ett företräde vid tantième-systemets användning till fördel för trafiktjänstemännens pensionering jemväl deruti, att dymedelst statens bidrag bestämmes oberoende af en del detaljbestämmelser i pensionsreglementet, hvilka ej inverka på pensionernas belopp eller åldersvilkoren för deras tillträdande och hvilkas ordnande därför synes lämpligast böra ankomma på pensionsinrättningens delegare och Kongl. Maj:t. Deremot skulle det nu ifrågaställda bidraget, beräknadt på det sätt, som Eders Kongl. Maj:t föreslagit, eller till 30 procent af de för hvarje år utfallande pensioner, blifva direkt beroende af det sätt, hvarpå pensioneringen ordnas. Det vore därför vid antagande af denna form för fyllnadsbidragets beräkning nödigt, att Riksdagen inginge i en detaljerad granskning af pensionsreglementets särskilda bestämmelser — en granskning, hvilken Riksdagen ansett så mycket snarare böra undvikas, som berörda reglemente nu ej blifvit i dess helhet Riksdagen förelagdt.

Förutom det nu nämnda sättet för beräkning af statsbidraget har,

på sätt ofvan blifvit antydt, pensionsinrättningens direktion i sådant hänseende framlagt förslag till fyra andra former, hvilka naturligen alla afse, att statsbidraget skulle utgå till samma värde, fastän olika fördeladt till olika tider; och frågan om formen är sålunda dervid icke en fråga om statsbidragets storlek, i dess helhet betraktadt, utan endast en fråga om det för staten beqvämaste och i öfrigt fördelaktigaste sättet för utbetalningen af samma bidrag. Såsom en bland dessa olika former finnes i den vid Eders Kongl. Maj:ts proposition fogade jmförelsetabell i kolumnen 2 hela statsbidraget till pensionsinrättningen beräknadt till 2 procent af nettoinkomsten. Fyllnadsbidraget, som skulle tills vidare utgå, komme alltså, derest denna form valdes, att utgöra $\frac{1}{2}$ procent af skillnaden mellan statens jernvägstrafiks samtliga inkomster och dess utgifter för drift och underhåll, och således beräknas efter enahanda grund som det förra bidraget. Efter denna form skulle fyllnadsbidraget under de första åren blifva större, än som enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag vore fallet, men deremot blifva jemnare fördeladt och endast växa i mån af trafikens utveckling; och, utom det att den ökade utgiften genom en sådan anordning blir mindre känbar, finner Riksdagen äfven deruti ett företräde hos denna form, att den ej så mycket afser att på framtiden hvälfva de största utgifterna. Riksdagen har alltså, efter noggrant öfvervägande af de olika beräkningssätt, som i förevarande hänseende kunnat komma i fråga, ansett sig böra antaga den sistnämnda formen eller fyllnadsbidragets beräkande efter $\frac{1}{2}$ procent af nettoinkomsten.

Endast i ett fall har anledning till anmärkning förekommit emot hvad i den Kongl. propositionen anförts i afseende å tilltänkta ändringar i pensionsreglementet. På sätt ofvan inhemtas är nemligen i § 7 stadgadt, att pensionsbeloppet, i mån af den pensionsberättigades tjänsteår, bestämmes till viss angifven procent af den medelaflöning, som uppkommer, då medeltalet tages af de 5 sista årsafflöningarne. Denna § skulle enligt förslaget vara afsedd att ändras på det sätt, att pensionsbeloppet skulle komma att uträknas efter den årsafflöning, som uppkomme då summan toges af de 12 sista månadsafflöningarne. För Riksdagen har det emellertid syntts som skulle en sådan förändring lätteligen kunna leda till oegentligheter vid pensionsbeloppens bestämmande och för Styrelsen öka svårigheten att vid afskedandet af tjänstepersoner, som anses ej fullt motsvara tjänstens fordringar, frigöra sig från alla enskilda hänsyn; och Riksdagen har därför icke kunnat godkänna den ifrågasatta ändringen i denna §.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen Eders Kongl. Maj:ts

förevarande framställning på det sätt bifallit, att — under förutsättning och vilkor, att delegarne i statens jernvägstrafiks pensionsinrättning sjelfve bidra med höjda årsafgifter till pensionsfonden, på sätt direktionens för inrättningen ofvan omförmälda förslag innehåller — Riksdagen medgifvit, att till höjning af pensionerna från nämnda fond, i enlighet med berörda förslags bestämmelser i afseende å åldersvilkor och pensionsbelopp, ett årligt fyllnadsbidrag må af trafikmedlen, utöfver redan beviljadt statsbidrag af $1\frac{1}{2}$ procent af skillnaden mellan bemälda trafiks samtliga inkomster, å ena sidan, och utgifter för drift och underhåll, å den andra, tills vidare årligen utgå med $\frac{1}{2}$ procent af nyss berörda skillnad; under förbehåll, att detta fyllnadsbidrag skall minskas eller alldeles upphöra, så snart framdeles skeende utredning gifver vid handen, att det redan beviljade och utgående statsbidraget till pensioneringens uppehållande är, jemte delegarnes förhöjda bidrag, tillräckligt att delvis eller fullständigt betäcka kostnaden äfven för den förbättring i pensioneringen, som nu beviljats; och har i sammanhang härmed Riksdagen medgifvit Eders Kongl. Maj:t att, utan ändring af 7:de § i Pensionsreglementet eller andra sådana ändringar i samma reglemente, som skulle kunna på behovet af förlängdt fyllnadsbidrag för pensioneringen inverka, i öfrigt i afseende å reglementets bestämmelser vidtagna de förändringar, som af medgifvandet af förbättrad pensionering och derfor ökade bidrag nödvändiggöras.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 20 Maj 1882.